

comPRESA REVISTELOR

Valentin TALPALARU

Gata! Vara, simbolică sau nu, a ieșit din calculele calendarului, păsările migratoare... bobocii... și gutui amărui/cu puf galben ca de... dar mai ales întoarcerea la rîvna cotidiană, fără obsesia umplerii concediului cu abur de ducă și invidii culese de pe meridiane și paralele inaccesibile bunului și calculului condeier. Vin și la noi alegerile, care sper din tot sufletul că nu vor copia modelul la vedere pe toate gardurile și ecranele, și, parafrazînd spusa dumnealui, Miron Costin, declar și eu că nu este alta mai plăcută și de folos în toată viața omului zăbavă decît...bătutul de cîmpii, cum sunt pe cale să fac și eu, încît mă grăbesc să deschid „România literară”, care foarte m-a bucurat pentru aprecierile la adresa numărului nostru precedent, drept pentru care le mulțumesc și mă așez comod în fața articolului lui Ioan Holban cu trimitere la ce mai vinde la taraba televiziunii, adică la *Rating și tiraj pe vii, bolnavi și morți*, articol în care surprinde pasiunea de teleman a lui Ioan Holban, dar mai ales bogăția unui nou folclor de mahala, de cea mai proastă calitate, care se deschide, dezinhibat și spectaculos, la prima atingere de buton. Rar, cîte o știre despre un eveniment important, trece sfioasă și timidă pe lângă țatele dezlănțuite și mugitorul Gigi B. Dar să ne ocupăm și de subiecte mai puțin triste, cum ar fi provocarea lui Alex Ștefănescu din *Iconoclastie*, în care vom afla ce și cum mai demitizează românul sau ampla radiografie a poeziei lui Aurel Rău făcută de Gheorghe Grigurcu. Ioana Revnic „comite” un gest similar față de scrierile lui Ștefan Bănulescu, punctînd cinematic, prin cîteva eșantioane din opera lui Ștefan Bănulescu, o mărturisită și iertată pasiune pentru scrierile sale.

De la Bîrlad ne sosește un număr proaspăt din revista „Baaadul literar”, constantă și firească reverență memoriei lui Don Cezar, revistă care se fortifică de la număr la număr, cîștigînd în audiență și colaboratori. O bogată iconografie dă seama despre pulsul vieții culturale a Bîrladului, din care nu lipsesc vernisajele, lansările de carte, spectacolele de teatru. Un spațiu generos este acordat poemelor lui Ion Murgeanu, poet de o vitalitate de invidiat, în pofida notelor pesimiste, rujate ludic, din subsolul grupajului. Cităm cu plăcerea lecturii: „Și de ce maș mai duce afară la soare/ Avîntat ca-n lanul de seară cînd iubeam?! Ultima oară – chinul meu de astă vară

eram./ Așa oare va înceta?!.. Ard și tot ard// Înșelat și tras pe sfori ca într-un circ adun/ În crivățul de spre seară vreasc pe vreasc/ Un șes de neghină bate pe undeva, vîntul/ S-a întins acum și în inima mea” (*Și de ce*) Enumerăm doar, dintr - un motiv pe care am tot ostenit să îl repet, articolele lui Constantin Călin, „ochirile indiscrete” ale lui Valentin Ciucă prin expoziții, fragmentul din *Incest*, romanul lui Michel Martin, ca și contribuția la o bibliografie a lui Alexandru I. Philippide, girată de Ion Popescu – Sireteanu. Nu închei înainte de firiți grupul de prieteni din Colegiul de redacție, de la Gruia Novac, Marian Costandache, Iorgu Gălățanu pînă la „nestatornicul” Mario Castro Navarrete, devenit, mai nou, scandinav!

La Bolintin, birjar, la Bolintin, adică la revista „Sud”! Nu de alta, dar ratăm – dacă nu cumva am și făcut-o – sâr-bătoarea din care Constantin Carbarău se străduie și reușește să facă un reper cultural. Surprizele (plăcute) vin din partea arhivelor, din care ni se dezvăluie cîte ceva din personalitatea lui Emanoil Bucuța, prin grija lui Gelu Brîncoveanu și Emil Păunescu, cei care pregătesc o monografie. Tot în zona subiectelor grave și a apetitului declarat pentru istoria literaturii notăm începutul de serial al lui Teodor Vărgolici despre Ovidiu Papadima sau *Controversatul Goga* semnat de George Apostoiu. Tonul elegiac însoțește notele lui Florentin Popescu în *S-a stins și ultimul vlăstar*, un delicat faire part la dispariția Gabrielei Defour – Voiculescu, cea mai mică dintre fetele scriitorului. Facem cuvenita reverență memoriei celei care a lăsat o serie de confesiuni despre tatăl său și trecem discret, la altă pagină, pentru o întîlnire cu scriitorii din Teleorman, de data aceasta reprezentați de Florea Burtan și Liviu Nanu. Am răsuflet ușurat abia spre final: Concursul Național de Creație Literară „Dimitrie Bolintineanu” are loc abia în octombrie, deci timp suficient pentru a ne pregăti spiritual pentru întîlnirea cu Bolintinul din Vale!

Pînă atunci aruncăm o privire prin „Tribuna”, ispitii de notele Florentinei Răcățianu despre Basarab Nicolescu și de provocarea lui Florian Dumitru Soporan de a cunoaște *Premisele medievale ale construcției europene*. Mai întii, am parcurs istoricul Congresului Internațional din 2005 organizat de Fundația John

Templeton, Academia Română, Fundația Națională pentru Știință și Artă, Centrul Internațional de Cercetări și Studii Transdisciplinare și Universitatea Interdisciplinară din Paris. Lucrările s-au concretizat în volumul publicat un an mai târziu, coordonat de Basarab Nicolescu și Magda Stavischi, *Știință și Ortodoxie, un dialog necesar*, cum ar suna titlul în traducere. Florentina Răcățianu reia metodic și scrupulos mostre din intervențiile participanților, punctând insolitul și originalitatea punctelor de vedere. Celălalt autor invocat, Florian Dumitru Soporan, își începe demersul său european de la problema grupurilor etnice „cristalizate pe solul Europei Centrale și de Est”. Nu comentăm articolele cu pricina, pentru că ne duce în ispită, de pildă, amplul comentariu al Monicăi Danci: *Beckett sau inocența teatrului absurd*, o nouă abordare a mereu deschisului spațiu al lui Beckett. Un număr interesant, cu multe escale posibile, la care vă invităm.

Pe „Argeș” în jos, curg invitațiile la concursurile naționale de poezie. Iași, Bolintin, Pitești, nu așteaptă decât manuscrisele proaspăt ambalate în motto-uri și ștampila poștei cu data conform reglementului. Lângă textul grav, cădelnițat, al lui Nichita Danilov, se insinuează, jocul subtil și rafinat al lui Șerban Foarță din traducerea – artificiu din Jarry. Nicolae Turtureanu s-a scufundat pînă peste cap în proză, cu toate că demonul liric îl mai trage de mîncă, încît în *Nocturne* avem și primul și al doilea fel de cuminicătură: proză și poezie. Cu aceeași plăcere am primit un nou episod din serialul „crailor de Pitești”, boema de altădată din evocarea lui Aurel Sibiceanu. Dar centrul energetic al numărului este fără îndoială grupajul lui Ion Zubașcu completat, cîteva pagini mai departe, cu răspunsul la ancheta revistei despre generația 80. Este multă literatură de calitate în revistă, precum și provocări gen Luca Pițu ori Dan Arsenie, dar eu vreau, cu declarată subiectivitate, să o firitesc pe Alexandrina Chelcu, care, pe lângă că arată bine în poză, serie și sonete cu maturitate „profesională” și dezinvoltură de condeier hîrșit în ale forme fixe!

„Viața Românească”, din ce în ce mai consistentă, și la talie și la spirit, punctează editorial, prin redactorul șef, Nicolae Prelipceanu, un caz care ar fi trebuit, poate, să facă să curgă mai mult sînge vinovat în presa literară: cazul lui Ioan Moldovan și Ion Simuț, scoși din albia firească unde i-a așezat talentul și cultura prin grija și abnegația politicienilor locali, pe motiv, probabil, de lipsă de bască. Între timp au fost „reprimiți”, (ce penibil sună!) în spațiile pe care le-au înnobilit, recte revista Familia și Universitatea din Oradea. Ca și cum orașul ar musti de valori care pot înlocui oricînd un poet ca Ioan Moldovan ori un critic și istoric literar de talia lui Ion Simuț! Între timp, celor doi li s-a făcut dreptate (?), lucrurile s-au reasezat în matca lor, iar noi trebuie să ne prefacem (a cita

oară?) că nu s-a întîmplat nimic...Și iată cum, purtat de clan abia mai am spațiu să arăt cu degetul fragmentul de roman al lui Dumitru Țepeneag, *Camionul buulgar*, care promite o apariție de excepție. Sau tînărul poet antologat de Marian Drăghici, Cosmin Perța, din care citez cu zgîrcenie, lăsîndu-vă domniilor voastre plăcerea lecturii integrale: „Amintirile mamei/ sunt ca lipitoarea de apă dulce./ ți se sudcă de piele/ și încep să sugă din tine/ tot răul ce l-ai avut vreodată” (*Scrisoare către mama*)

Proaspătul număr din „Verso” găzduiește cuvîntul lui Andrei Marga rostit la Forumul Universitar Clujean, cu dedicație specială aniversării din acest an a celor 90 de ani de la înființarea Universității Babeș – Bolyai. Sintetic și bine articulat, „cuvîntul” este o radiografie a stării actuale a învățămîntului universitar în general, avînd ca reper istoric, anul și situația Universității la fondarea sa. Un grupaj de versuri de calitate al lui Bogdan Dragomir adaugă încă o verigă la *Lanțul poezilor*, rubrică girată de Ion Mureșan. Iată și un semn că am depășit mentalitatea crizei: ne gîndim ce vor face sărmanii americani, cei pe care nu contenim să-i așteptăm! Mă refer la ancheta inițiată de revistă sub genericul *America la răscruce*, anchetă care bate în cuie următoarele semne de întrebare: *Ce este și care sunt resursele exceptionalismului american? Credeți că odată cu criza exceptionalismul american a fost definitiv compromis? Care sunt sursele, argumentele și limitele anti – americanismului? O retragere a Americii din relațiile internaționale ar fi benefică?* Cum au rezolvat dilema Marius Jucan, Doina Micu, Liliana Mihuț, Mihaela Mudure, Raluca Moldovan, Gabriel C. Gherasim și Vlad Moldovan, veți afla deșigur de la sursă.

Pe final înălțăm ochii, nu visător, ci critic la „Steaua”, în care, un substanțial grupaj, sub semnăturile lui Adrian Popescu, Virgil Mihaiu, Fernando Couto e Santos, Simion Doru Cristea, actualizează colocviul dedicat lui Marian Papahagi de către ICR de la Lisabona. Iată că se poate! Mircea Braga scrie despre *Adrian Marino sau controlul proiectului imposibil*, plecînd de la premiza că „opera nu se detașează de biografic (și reversul e la fel de adevărat), existînd o certă intercondiționare, o viață în operă, niciuna ascunsă în relație cu cealaltă, pînă la o suprapunere care nu a prea lăsat loc unor „cotloane ascunse”. În ce privește metoda și concluziile, acestea cer un alt spațiu mai generos, încît ne rezumăm la a adăuga o altă perspectivă a gloselor despre Adrian Marino, cele propuse de Simona Pop în *Adrian Marino și experiența închisorilor comuniste*. Interesant și plin de atmosferă, jurnalul pelerinului Mihnea Măruță: *Nu știu nimic. Jurnal de la Athos*. Iar noi încheiem aici periplusul nostru prin revistele literare, nu înainte de a vărsa o lacrimă pentru poetul Ion Panait, prietenul nostru vrîncean, plecat să-l regăscască pe Dumitru Pricop acolo, în Vrancea tărîilor.